

RAZLIKE U STRUKTURI OBITELJI MALOLJETNIH POČINITELJA NASILNIČKIH KAZNENIH DJELA

ZDRAVKA POLDRUGAČ • IRENA CAJNER - MRAOVIĆ

primljeno: svibanj '98.
prihvaćeno: rujan '98.

Izvorni znanstveni članak
UDK: 376.5
316.356.2

Istraživanje je provedeno na metodom slučaja formiranom uzorku 624 malodobna počinitelja nasilničkih kaznenih djela kojima je u razdoblju između 1. siječnja 1984. i 31. svibnja 1994. godine u Republici Hrvatskoj izrečena neka kaznena sankcija ili je kazneni postupak obustavljen ali samo iz razloga svrsishodnosti.

Rezultati dobiveni diskriminativnom analizom pokazuju da su maloljetni počinitelji kaznenih djela razbojništva i razbojničke krađe onaj dio ispitanika koji se izdvaja po češćem razdvojenom životu i razvodu roditelja, odnosno da su to ispitanici koji dolaze iz strukturalno deficijentnih obitelji u kojima nedostaje jedan roditelj uz istodobno veći broj djece.

Ključne riječi: maloljetnici, nasilje, kriminalitet, obitelj.

UVOD

Većina kriminologa vidi obitelj kao bitnu determinantu delinkventnog ponašanja, posebice onog djece i mladeži. Obitelj je glavni agens procesa socijalizacije, određuje društveno-ekonomski status mlade osobe i njenu društvenu dinamiku, što je sve, prema tekovinama suvremene kriminologije, od utjecaja na nedelinkventni odnosno delinkventni razvoj mlade osobe.

Wilson i Herrnstein (1985), primjerice, čak tvrde da obitelj može umanjiti ili eskalirati svaku biološku odnosno urođenu predispoziciju.

Strukturalna cjelovitost obitelji smatra se pretpostavkom uspješnog odgojnog djelovanja obitelji s obzirom na različite uloge majke i oca, kao i osnovom za mogućnost potpunijeg obavljanja svih ostalih zadataka obitelji, a o kojima opet ovisi i kvaliteta njene odgojne funkcije.

Kriminolozi su se vrlo rano počeli zanimati za veličinu i sastav obitelji iz kojih dolaze maloljetni delinkventi, pri čemu su često dolazili do vrlo različitih podataka. Pregled rezultata osamnaest studija obitelji bez oca realiziranih u razdoblju između 1950. i 1970.

godine (Herzog, Sudia, 1973) pokazuje da je sedam (38,9%) tih analiza potvrdilo relativnu češću pojavu delinkventnog ponašanja osoba iz takvih obitelji, četiri (22,2%) su čak došle do sasvim suprotnog zaključka prema kojem je delinkvencija djece iz takvih obitelji rjeđa nego u ukupnoj populaciji, dok je sedam (38,9%) tih znanstvenih radova pokazalo da se u takvim obiteljima kriminalno ponašanje maloljetnika javlja jednakim intenzitetom kao i u ukupnoj populaciji.

Rezultati istraživanja provedenih u Republici Hrvatskoj tijekom posljednja dva desetljeća (Dobrenić, Poldrugač, Singer, 1975; Mikšaj-Todorović, 1987; Singer, Mikšaj-Todorović, Stanić, 1992; Singer, Mikšaj-Todorović, 1993) upućuju na zaključak kako je pretpostavka, prema kojoj maloljetni delinkventi u većini potječu iz nepotpunih obitelji, stereotip koji treba odbaciti jer ih otprilike dvije trećine potječe iz obitelji gdje nije bilo strukturalnih poremećaja.

Dr. sc. Zdravka Poldrugač docent je na Odsjeku za poremećaje u ponašanju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta.
Dr. sc. Irena Cajner - Mraović viši je asistent na Policijskoj akademiji Ministarstva unutarnjih poslova RH.